

Lisisti Energinen

ARJEN ENERGIATIETOA KOTEIHIN

1.5.2018-31.3.2019

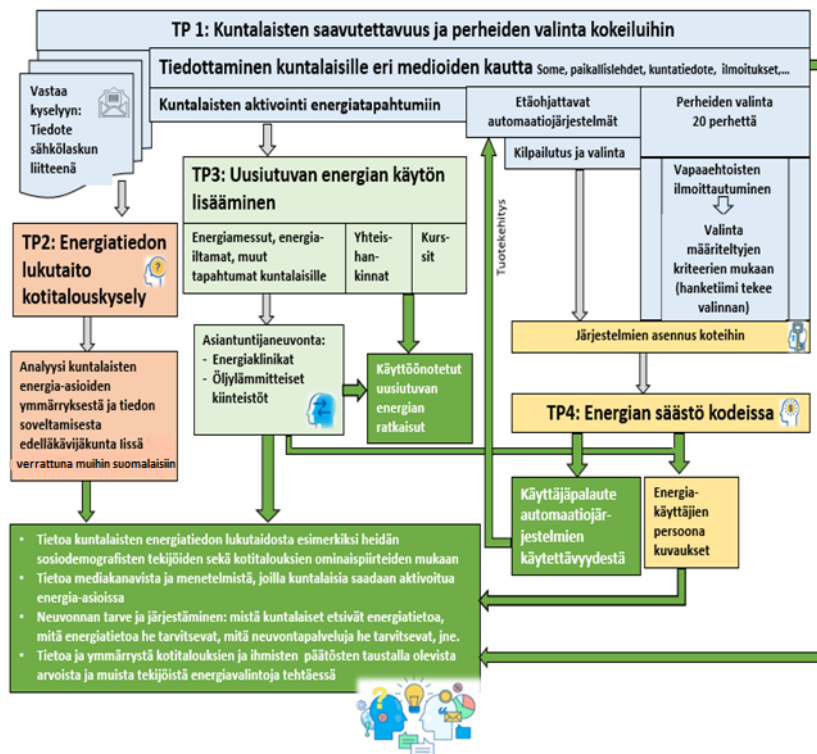
Tässä hankkeessa kestävän arjen kokeiluja suunnattiin kuntalaisten uusiutuvan energian käytön lisäämiseen ja kotien energiatehokkuuden parantamiseen. Kokeilussa tutkittiin myös, näkykö kunnan edelläkävijyys kuntalaisten energia-asenteissa ja -käyttäytymisessä sekä energiatiedon ymmärtämisessä, hankinnassa, arvioinnissa ja käytössä eli energiatiedon lukutaidossa vertaamalla iiläisiä muihin suomalaisiin.

Hankkeessa kotien energiatehokkuuden parantamisessa hyödynnetään nykytekniikkaa ja samalla tutkitaan millaisia arvoja, uskomuksia ja normeja kuluttajilla on, kun he tekevät energiakulutukseen ja -säästöön liittyviä päätöksiä. Lisäksi tutkittiin kuluttajien asenteita ja motiiveja kulutusjoustoihin ja yhteisöllisiin energiapalveluihin.

Hanke toteutettiin Iin kunnassa. Hankkeen vastuullisena johtajana toimi kunnanjohtaja Ari Alatosava. Hankkeen käytännön toimenpiteitä toteuttivat Iilaakso Oy, Iin Micropolis Oy ja Iin Energia Oy. Hankkeessa tehtiin tiivistä yhteistyötä Oulun yliopiston ja Suomen ympäristökeskuksen BCDC Energia -tutkimushankkeen kanssa.

Hankkeen tavoitteena oli:

- Tutkia kuntalaisten energiatiedon lukutaitoa, kykyä ymmärtää energiaan liittyviä asioita
- Tutkia ja lisätä kuntalaisten uusiutuvan energian käyttöä
- Tutkia asukkaiden käyttäytymistä arjen energiansäästöissä ja lisätä kotien energiansäästöä
- Tutkia millaisia merkityksiä sähkönkulutuksen käytännöllillä on kodin asukkaille ja mitkä näistä voisivat olla joustavia ja ehkä muutettavissa.
- Tutkia asukkaiden motiiveja ja asenteita yhteisöllisiin, esim. alustalous-tyyppisiin energiapalveluihin.
- Tuottaa uutta tietopohjaa hankkeen yhteistyötahojen neuvontapalvelujen kehittämiseen, tutkimukseen ja tuotekehitykseen.
- Tuottaa hankkeen tutkimusten ja kokeilujen tuloksista monistettavia ja skaalattavia toimintamalleja, joita voidaan levittää myös muihin kuntiin.

Työpaketissa tutkittiin energiatiedon lukutaitoa kotitalouskyselyillä. Kysely lähetettiin 700 iiläiselle ja 2000 muulle suomalaiselle kotitaloudelle postitse ja siihen oli mahdollista vastata paperilomakkeella tai sähköisesti.

Tavoitteena oli tutkia kuntalaisten arkielämän energiatiedon lukutaitoa eli heidän ymmärrystään energia-asioista, sekä energiatiedon soveltamista arjen valinnoissaan. Kyseessä on vertaileva kyselytutkimus, jossa verrattiin ilmastotyön edelläkävijäkunnan lin ja satunnaisotannalla valittujen suomalaisten kotitalouksien energiatiedon lukutaitoa.

Kyselyn asenteita ja energiatietoa kartoittavien vastausten perusteella iiläiset ovat valveutuneita energia-asioissa. Tilastollisesti merkittävin ero liittyy energiatiedon lukutaidon ytimen aikomus- osatekijään. Siinä iiläiset kotitaloudet arvioivat omat kykynsä heikommiksi kuin muut suomalaiset kotitaloudet. Aikomus-osatekijään kuuluvat väittämät kuvaavat muutoshalukkuutta omassa arjessa. Edelläkävijäkunnan kotitalouksien tuloksia voi selittää se, että osa kotitalouksista saattaa kokea jo ohittaneensa kyseisen vaiheen.

Tutkimus-tulokset auttavat tukemaan energiakäyttötymisen muutosta ja esimerkiksi kotitalouksia kysyntä -jouston hyödyntämisessä. Tulokset antavat viitteitä siitä, että tietämyksen lisääminen ei ole ainoa ratkaisu käyttötymisen muutoksen edistämiseksi. Tietämys ei välttämättä johda muutokseen käyttötymisessä, vaan arvoilla ja asenteilla on tärkeä rooli muutoksessa eli siinä, kuinka tärkeänä asian kokee, jotta ryhtyy muuttamaan omaa toimintaa.

Vaikka lin edelläkävijyys ei erottunut merkittävästi vertailussa muihin suomalaisiin, voi tuloksia pitää kannustavina koko Suomen ilmastotyön lähtökohtien pohtimisessa. Suomen IlmastoAreenaa mukaillen: ” Jos li pystyy ilmastomuutoksen hillintään, pystyvät siihen kaikki.”

Tietoa hankkeesta levitettiin sekä kuntalaisille, että laajalle yleisölle käyttäen monipuolisesti eri tiedotuskanavia ja medioita. Lehdissä julkaisuja on ollut yli 20 kpl. Facebook -sivuille on aktiivisesti tehty julkaisuja hankkeen eri vaiheista, tapahtumista ja myös jaettu energiansäästövinkkejä. Facebook -sivulla on järjestetty 2 arvontaa, joilla on saatu sivuille lisää seuraajia. <https://www.facebook.com/iisistienerginen/>

Kaiken kaikkiaan Iisisti Energinen -hanke on tavoittanut yli 1000 kuntalaista (yli 10 % kunnan asukkaista) kasvotusten eri tapahtumissa ja tiedotustilaisuuksissa. Sen lisäksi on tavoitettu kuntalaisia moninkertainen määrä muiden tiedotuskanavien kautta.

Iisisti Energinen -hanke oli mukana monessa iiläisessä kesätapahtumassa. Tapahtumissa esiteltiin hanketta, ja kerättiin kuntalaisilta heidän omia energiansäästövinkkejänsä. Tapahtumissa myös kerrottiin käynnissä olevista yhteishankinnoista ja jaettiin vinkkilistaa, jolla omassa kodissa voi säästää energiaa.

Hankkeessa järjestettiin useita erilaisia tapahtumia, mm. Maailman ensimmäinen Ilmastokellunta. <https://www.youtube.com/watch?v=UJYGnZmDPB4&t=1s> Lisäksi hankkeesta on uutisoitu mm. Ilmastokiri -tapahtumassa <http://ilmastokiri.fi/>. Myös BBC kiinnostui hankkeesta ja kävi tekemässä uutisraporttia, joka julkaistaan heidän nettisivuillaan.

Iisisti Energinen -hanke osaltaan käynnisti ajatuksen ilmastoasioiden laajemmasta osallistamisen tarpeesta. Osallistava toimintamuoto, kuntalaisten aktiivisuus osallistua toimenpiteisiin ja sitä kautta kunnassa virinnyt laaja innokkuus ilmastoasioiden eteenpäin vientiin on haastanut Iisisti Energinen- hankkeen tiimiä ideoimaan jatkotoimenpiteitä kuntalaisten osallistamiseen sekä 'areenaa' hyvien kokemusten jakamiseen, keskustelun aktivoimiseen ja uuden tiedon tuottamiseen. Syntyi IlmastoAreena: <http://ilmastoareena.fi/>

Hankkeessa selvitettiin kotitalouksien energiansäästöä käytännön kokeiluissa iiläisissä perheissä. Lämmityksen säätöön koteihin asennettiin etäohjattavat automaatiojärjestelmät, joilla asukkaat voivat ohjata ja optimoida kodin energiankäyttöä. Kodit määrittivät järjestelmään oman preferenssinsä eri toiminnoille. Kokeiluun valittiin kaksi järjestelmätoimittajaa. Järjestelmien toimittajien oli oltava kiinnostuneita osallistumaan aktiivisesti kokeiluun ja kehittämään omaa järjestelmää edelleen kokeilujen tulosten pohjalta. Kokeiluun osallistuvat perheet saivat järjestelmän alennettuun hintaan sitoutumalla kokeiluun. Hanke maksoi järjestelmistä 50%.

EKOJ haluttiin kotiin ensisijaisesti rahallisen säästön vuoksi, mutta myös energiansäästö yleensä oli käyttäjille tärkeää. Järjestelmän toivottiin olevan helppokäyttöinen ja lisäävän asumismukavuutta ja turvallisuutta.

Hankkeella on ollut merkittävä vaikutus sekä energiatehokkuuden lisäämiseen, tiedon lisäämisen energiatehokkuustoimista, ja sähkönkulutuksen vaikutuksesta uusiutuvan energian käyttöön.

Lisätietoa ja hankekuvaus: https://www.greenpolis.fi/projektit/iisisti_energinen/

IILA AKSO

